

Attn.

kirjaamo@intermin.fi

Tiedoksi:

Poliisiosaston lainsäädäntöyksikkö

lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi

Helsinki, 10.12.2015

Hallituksen esitys eduskunnalle henkilökorttilaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, lausuntopyyntö SMDno-2015-1757; SM056:00/2015

Ulkosuomalaisparlamentin ja Suomi-Seura ry:n lausunto

Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry. kiittävät tilaisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja haluavat esittää seuraavaa:

1. Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry arvostavat Sisäministeriön pyrkimystä yksinkertaistaa ja helpottaa henkilökortin hakemista. Sähköisten palveluprosessien sujuvoitus on asiakaslähtöisyyttä ja edistymistä tietovarantojen digitaalisessa hallinnoinnissa, joka tukee ulkomailla asuvia ja työskenteleviä Suomen kansalaisia.
2. On tärkeää siirtyä laajempaan kansalliseen tunnistautumiskäytäntöön joka on pankeista ja muista liikelaitoksista riippumaton. Tämä auttaa niitä ulkomailla asuvia Suomen kansalaisia joilla ei ole Suomessa pankkitiliä (verkkopankkitunnuksia) tai puhelinliittymää (mobiilivarmennetta).
3. Mahdollisuus saada henkilökortti edustustoista on hyvä ja ulkosuomalaisten odottama uudistus jota kannatamme lämpimästi. Henkilökorttien hakumahdollisuus tulisi tarjota kaikissa samoissa edustustoissa kuin passihakukin. Henkilökortit tulisi voida noutaa myös kunniakonsulaateista.
4. Kela-tietojen eli sosiaaliturvan piiriin kuuluvien asioiden kuten sairausvakuutustietojen poistaminen henkilökortista on ulkosuomalaisten näkökulmasta sinänsä hyvä asia, vaikka he eivät kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin, eikä tiedoille ole heillä sinänsä tarvetta. Henkilöt joilla olisi Kela-tietoja kortillaan, joutuisivat ulkomaille pysyvän muuton myötä uusimaan korttinsa.
5. Aikuisen henkilökorttiin sisältyvä kansalaisvarmenne jonka myöntää Väestörekisterikeskus, olisi sinällään positiivinen kannustin ulkosuomalaisille ylläpitää väestörekisterin tietonsa ajan tasalla, mikä hyödyttää moninaisessa viranomaisasiointinnissa. Tuemme suunnitelmia automatisoida tiedonsiirto poliisilaitokselta tai edustustosta Suomen väestötietojärjestelmään henkilökortin hankkimisen tai myöntämisen yhteydessä.
6. Kannatettavaa on myös kaksoiskansalaisia hyödyttävä ehdotus säännöksen lisäyksestä kansalaisuuslakiin, koskien henkilökortin hakemisen tai saamisen tarjoamaa tukea osoittaa riittävä yhteys Suomeen.
7. Kuitenkin esitetty henkilökorttiuudistus ylläpitää samat kansalaispalvelujen saavutettavuuden haitat, jotka ulkosuomalaiset kokevat passinhaussa. Kun viiden vuoden henkilökortin voimassaoloaika vertautuu viiden vuoden passiin, on sen uusiminen erityisen vaivalloista

ULKOSUOMALAISPARLAMENTTI

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET – FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

ulkosuomalaisille senioreille ja edustustoista kaukana asuville. Senioriväestön voisi huomioida henkilökortin ikäporrastuksella esimerkiksi siten, että myös seniorit kuuluisivat suunniteltuihin henkilökortin rajoitusten erityisryhmiin. Pienen kuvan tuoreus ja lyhyen kortin elinkaaren sallimat tiheimmät teknologiset uudistukset eivät ole asiakaslähtöisiä syitä olla tarjoamatta käyttötarkoitukseltaan kuten matkustusasiakirjaominaisuudeltaan rajoitettuja henkilökortteja.

8. Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry pitävät esityksen erottelua sähköisten tunnisteiden käytössä Suomessa ja Suomen ulkopuolella keinotekoisena. Sähköistä ja kevennettyä hakumenettelyä ollaan rajoittamassa. Valitettavasti näin menetellään nyt myös passinhaussa; ulkomailla asuvalla Suomen kansalaisella ei ole samaa mahdollisuutta sähköiseen asiointiin kuin kotimaassa asuvalla, vaikka hänellä olisikin tarvittavat vahvat sähköiset tunnistimet sähköiseen passinhakuun (esim. suomalaiset pankkitunnukset). Ulkomaan edustustoissa tulisi tehdä uudistuksia jotka sallivat aidon sähköisen asioinnin aloittamisen myös ulkosuomalaisille. Korkeamman henkilökortin hinnan lisäksi ulkomailla asuvat Suomen kansalaiset ovat jo eriarvoisessa asemassa matkakustannusten ja arkielämän esteiden vuoksi, koska hakumatka on kalliimpi ja hankalampi kuin Suomessa. Vaikka henkilökortti- ja passimenettelyt halutaan yhdenmukaistaa, ei henkilökorttilain tulisi mukaila passilain huonoja kohtia. Sen sijaan passilaista tulisi poistaa ulkosuomalaisten passinhakua rajoittavat esteet.
9. Esityksestä ei käy ilmi, mitä erityistä teknistä valmiutta Suomen ulkomaan edustustot tarvitsevat, jotta ulkosuomalainen voisi kirjautua suomalaiseen lupahakupalveluun ja hakea henkilökorttia nykyisillä suomalaisilla varmenteillaan. Sähköistä asiointia ei otettu passinhaussa käyttöön ulkomaan edustustoissa teknisten ja resurssien puutteen takia. Eikö ulkomailla asuva voisi suoraan kirjautua samaan järjestelmään samoilla suomalaisilla tunnistimilla kuin Suomessakin asuva? Toisaalta on tunnustettava että uuden henkilökortin kansalaisvarmennetta varten tarvitaan kortinlukija ja kortinlukuohjelmisto.

Suomi-Seura ja ulkosuomalaisparlamentti pitävät erityisen kannatettavana poliisin ja ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmien jatkokehittämistä yhdessä. Ilman järjestelmien ja tietovarantojen digitaalista yhteensovittamista juuri ulkosuomalaiset jäävät palvelukatveeseen. Esimerkkinä vahvan tunnistautumisen tulevaisuuden synergiaeduista olisi internet-äänestyksen käyttöönoton helpottuminen tulevaisuuden äänestystapana kansallisissa vaaleissa, joihin osallistumisen nykymuotoiset käytännön esteet ovat uhka demokratialle ulkosuomalaisten osalta.

Paula Selenius
toiminnanjohtaja
Suomi-Seura ry.

Sini Castrén
parlamenttisihteeri
ulkosuomalaisparlamentti